

# Mục lục

## Tổng quan về cây

- Làm thơ về cây ... 4
- Cấu tạo của cây ... 6
- Quan sát lá cây ... 8
- Làm bộ sưu tập lá cây ... 10
- Làm một cây rục rỡ sắc màu ... 12

## Cây non

- Lá rụng ... 14
- Từ hạt thành cây ... 16
- Hạt “đi” bao xa? ... 18
- Hàng cây bên cửa sổ ... 20
- Lá kim và lá vẩy ... 22

## Chi tiết về cây

- Tranh bóng cây ... 24
- Bên trong và bên ngoài ... 26
- Tranh vỏ cây ... 28
- Chú Chuột Nhỏ và cây Linh Sam ... 30
- Làm đồ trang trí từ quả cây hình nón ... 32
- Làm trạm dự báo thời tiết từ quả thông ... 34

Bạn có biết vì sao lá đổi màu không?  
(Trang 9)

Cùng vẽ tranh bóng cây nào!  
(Trang 24)

Hãy làm những món đồ trang trí hình nón đẹp mắt cho ngôi nhà của bạn từ quả cây nhé!  
(Trang 32)

Đón đọc câu chuyện cực thú vị về cây Linh Sam giải cứu chú Chuột!  
(Trang 30)

## Cao, lớn và già cỗi

Các kỳ quan cổ đại ... 36

Cây bao nhiêu tuổi? ... 38

Cây cao tới mức nào? ... 40

Vườn tới những vì sao ... 42

Cây có thể  
“giải cứu” gấu Bắc Cực  
như thế nào?  
(Trang 53)

## Tầm quan trọng của cây

Chào đón khách quý ... 44

Làm “khách sạn cây” ... 46

Rung cây ... 48

Cây trên khắp thế giới ... 50

Cây và sự nóng lên toàn cầu ... 52

Làm sổ tay nhận dạng cây ... 54

Cây cho ta những gì? ... 56

Tự làm giấy ... 58

Mẫu thực hành ... 60

Một số thuật ngữ chuyên ngành ... 62

Bảng tra từ ... 64

Hãy khám phá  
những loài cây mới  
với cuốn sổ tay nhận  
dạng cây của bạn nhé!  
(Trang 54)

Bạn có thể  
tự làm giấy được đấy!  
(Trang 58)

# Làm thơ về cây

Gần nơi bạn sống có nhiều cây xanh không?  
Hãy cùng làm một bài thơ về loài cây bạn yêu thích nhé!

## Mùa thu cầu vồng

Lá phong rụng rỡ đỏ  
Lá tần bì nhuộm nâu  
Lá nhựa ruồi xanh thắm  
Quanh năm chỉ một màu.

Sồi tần ngần đứng đó  
Dùng dằng lá chưa thay  
Bỏ sắc tím hay xanh  
Đều dễ tìm ra nhanh.

Lá bạch dương và phỉ  
Khẽ khàng tạm biệt cây  
Toả sắc vàng rực nắng  
Khiến bao người mê say.

Cầu vồng trốn trên cây  
Núi mùa thu ở lại  
Bao sắc màu lung linh  
Đang chờ em khám phá.





## Tớ yêu cây lắm!

Tớ yêu cây lắm  
Tổ ấm cho chim  
Thức ăn cho ong  
Gỗ tốt làm nhà  
Cho ta bóng mát.



# Cấu tạo của cây

Tuy có nhiều hình dạng và kích cỡ khác nhau nhưng các loài cây đều có các bộ phận cấu thành như nhau. Mỗi bộ phận của cây đảm nhận một chức năng riêng.

Lá tạo ra thức ăn để nuôi cây.  
Chúng hấp thụ ánh sáng mặt trời để làm nhiệm vụ quan trọng này.

Hoa tạo ra hạt,  
rồi hạt nảy mầm,  
phát triển thành cây non.

Quả mọc bao quanh hạt. Hạt nằm trong quả và được bảo vệ an toàn cho đến ngày sẵn sàng rời cây, rơi xuống và nảy mầm.

Nếu chúng tớ lấy hạt từ quả táo này, chúng tớ có thể trồng cây táo của riêng mình đấy!



Thân và cành cây là gỗ rất chắc khoẻ, giúp cây đứng thẳng và hướng lá cây về phía ánh sáng mặt trời.

Gió không đốn ngã cây to này được đâu, vì rễ của nó rất khoẻ và cắm sâu trong lòng đất!

Vỏ là lớp bên ngoài của cây, bảo vệ bên trong cây.

Chú chim gõ kiến này đang cố gắng mổ vào lớp vỏ cứng của cây để tìm thức ăn đấy!

### Bạn có biết?

Gần một nửa cây nằm bên trong lòng đất! Rễ cây ăn sâu xuống đất, ngày ngày âm thầm làm những việc quan trọng để nuôi dưỡng cây.

Rễ hoạt động y như những chiếc mỏ neo, giúp cây đứng thẳng và vững chãi. Rễ hút nước và chất dinh dưỡng từ đất lên để nuôi cây.

# Quan sát lá cây

Lá sử dụng ánh sáng mặt trời để tạo ra thức ăn nuôi cây. Quá trình này gọi là quang hợp.

Ánh sáng mặt trời cung cấp cho lá cây nguồn năng lượng cần thiết để chuyển hoá **các-bon đi-ô-xít** và nước thành thức ăn nuôi sống cây.

**Các-bon đi-ô-xít** có trong không khí, thâm nhập vào bên trong lá qua các lỗ nhỏ li ti trên bề mặt lá.

Nước len lõi khắp nơi từ rễ đến lá. Hầu hết nước thoát ra khỏi lá nhờ **quá trình bốc hơi**.

**Ô-xi** là khí được giải phóng trong **quá trình quang hợp**. Việc này rất tốt cho con người, vì chúng ta cần **ô-xi** để thở.

**Đường** cũng được tạo ra trong quá trình quang hợp, được vận chuyển tới tất cả các bộ phận của cây và trở thành thức ăn cho cây.

Hoan hô, cây giỏi ghê!

## Điều gì xảy ra thế nhỉ?

Quá trình quang hợp diễn ra là nhờ có **chất diệp lục** bên trong lá. Chất diệp lục sử dụng năng lượng từ ánh sáng mặt trời để giúp lá cây hoà nước với các-bon đi-ô-xít và tạo ra đường.



## Đủ mọi hình dạng và kích cỡ

Lá có nhiều hình dạng và kích cỡ khác nhau, nhưng thường có màu xanh. Đó là vì trong lá cây có chứa chất diệp lục màu xanh lục.

Lá hình bầu dục

Lá xẻ thùy

Lá hình tam giác

Lá hình lưỡi mác

Lá kép

Lá tròn

Lá xẻ thùy chân vịt

Cứ mỗi độ thu sang,  
cây lại “thay áo mới”.  
Lúc này, lá sẽ chuyển sang  
màu đỏ, vàng, cam,  
thậm chí cả màu tím nữa!

## Bạn có biết?

Cây thường rụng lá vào tiết trời đông lạnh giá. Trước khi lá rụng, cây đã “tranh thủ” hút cạn chất diệp lục có bên trong lá. Khi màu xanh lục trong chất diệp lục biến mất, cũng là lúc những chiếc lá mùa thu đổi màu.